

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobce: **Doc. MUDr. A. M., CSc.**, zast. Mgr. Jakubem Vepřkem, advokátem se sídlem Tyršova 1714/27, Ostrava, proti žalovanému: **Rektor Ostravské univerzity**, se sídlem Dvořákova 138/7, Ostrava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 12. 2019, č. j. OU-106048/90-2019, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 7. 2020, č. j. 25 A 34/2020 – 130,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 7. 2020, č. j. 25 A 34/2020 - 130, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Podanou kasační stížností se žalovaný (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým bylo podle § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zrušeno jeho shora uvedené rozhodnutí a věc mu byla podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrácena k dalšímu řízení.

[2] Zrušeným rozhodnutím stěžovatel postupem podle § 28 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“), odvolal žalobce z funkce děkana Lékařské fakulty Ostravské univerzity (dále jen „LF OU“), a to s účinností ke 2. 1. 2020.

I. Vymezení věci a rozhodnutí krajského soudu

[3] Žalobce dle stěžovatele závažným způsobem neplnil povinnosti děkana a závažným způsobem poškodil zájmy Ostravské univerzity (dále jen „OU“) i LF OU. Tato porušení měla spočívat ve vydávání rozhodnutí o přijetí ke studiu i uchazečům, kteří nesplnili podmínky přijímacího řízení spočívající v dosažení minimálního předepsaného počtu bodů při přijímací zkoušce a dále v „*závažném manažerském selhání*“, spočívajícím v nečinnosti zapříčínující ohrožení zisku akreditace pro magisterský studijní program Všeobecné lékařství.

[4] Krajský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí stěžovatele je v části týkající se důvodu odvolání spočívajícího v „*závažném manažerském selhání*“ nepřezkoumatelné a v části týkající se důvodu porušení povinností při přijímání uchazečů o studium nezákonné.

[5] K námitce nesprávného obsazení Akademického senátu OU (dále jen „AS OU“) krajský soud uvedl, že pro účinnou rezignaci člena akademického senátu postačuje, je-li k elektronické formě dokumentu připojen prostý elektronický podpis ve smyslu § 7 zákona č. 297/2016 Sb. S nedodržením písemné formy navíc volební řád nespojuje neplatnost jednání. Projev vůle doc. D. proto vedl k zániku členství v AS OU a na jeho místo platně nastoupil náhradník. doc. K. AS OU tak rozhodoval o podnětu rektora ve správném složení. Námitky týkající se neplatné abdikace dalších členů AS OU byly uplatněny opožděně.

[6] V případech, kdy je děkan odvoláván z funkce postupem podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách, jde o situace, kdy děkan jako osoba stojící v čele fakulty závažným způsobem neplní své povinnosti, anebo závažným způsobem poškozují zájem vysoké školy či fakulty, ovšem akademický senát fakulty na tyto okolnosti nereaguje návrhem na jeho odvolání. V takových případech je nutno zkoumat protiprávnost a závažnost důvodů pro odvolání.

[7] Pojem „*poškození zájmů vysoké školy nebo fakulty závažným způsobem*“ je neurčitým právním pojmem, který musí rektor při odvolání děkana nejprve obecně vymezit a vyložit, poté jej poměřit s konkrétním skutkovým stavem a následně usoudit, zda lze daný skutkový stav pod tento neurčitý pojem podřadit. Až poté provede správní uvážení, zda děkana odvolá. Tento postup stěžovatel nenásledoval, když pod tento neurčitý právní pojem podřadil další neurčitý pojem „*závažné manažerské selhání*“, aniž by v rozhodnutí vysvětlil, jaké konkrétní jednání žalobci přičítá. S odkazem na rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2019, č. j. 1 As 210/2019 - 29, dospěl soud k závěru, že rozhodnutí stěžovatele je v části důvodů odvolání žalobce pro „*závažné manažerské selhání*“ nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[8] K námitce, že AS OU nevyslovil s odvoláním žalobce z funkce z tohoto důvodu souhlas, protože nebyl součástí předloženého písemného podnětu na odvolání, krajský soud uvedl, že otázka „*závažného manažerského selhání*“ byla na zasedání AS OU diskutována, a proto námitka nemůže být úspěšná.

[9] K odvolání žalobce pro porušení povinností děkana a porušení zájmů LF OU a OU vydáváním rozhodnutí o přijetí uchazečům, kteří nesplnili podmínky přijímacího řízení, soud uvedl, že pochybením mají dle stěžovatele trpět nejpozději rozhodnutí o přijetí ke studiu pro akademický rok 2018/2019, ostatní výtky se vztahují k předcházejícím akademickým rokům. Žalobce v souzeném funkčním období nevydal žádné vadné rozhodnutí o přijetí. Důvod odvolání pro „*závažné neplnění povinností*“ musí nastat právě ve funkčním období, z něhož je děkan odvoláván. Pravomoc rektora odvolat děkana postupem podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách je koncipována jako mimořádný prostředek umožňující operativní zásah, který ukončí protiprávní jednání děkana, jež akademický senát příslušné fakulty z nějakého důvodu toleruje. Předčasný zásah rektora v situaci, která by nebyla mimořádná, by byl neúměrným zásahem do akademické svobody příslušné fakulty.

[10] Dle krajského soudu však mohou být chybná rozhodnutí o přijetí, učiněná před aktuálním funkčním obdobím, podřazena pod neurčitý právní pojem „*poškození zájmů vysoké školy závažným způsobem*“, ovšem jen za předpokladu, že následek takového jednání nastane nebo alespoň trvá i v době výkonu funkce. Za splnění nutné intenzity může takové

pokračování

jednání založit pravomoc rektora odvolat děkana postupem podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách.

[11] Ačkoliv by důvod pro odvolání mohl být dán, vylučuje jej v souzené věci skutečnost, že o rozhodování žalobce při přijímání uchazečů o studium stěžovatel věděl již při jmenování žalobce do funkce děkana v souzeném funkčním období. Za této situace nelze žalobci vytýkaná pochybení považovat za natolik intenzivní, aby je bylo možno podřadit pod pojem „*poškození zájmů vysoké školy zvlášť závažným způsobem*“. Jinými slovy, nebyl-li postup žalobce při přijímání uchazečů o studium překážkou pro jeho jmenování děkanem, nemůže být důvodem pro jeho odvolání. V této části je proto rozhodnutí stěžovatele nezákonné.

II. Obsah kasační stížnosti

[12] Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[13] Uvádí, že jeho rozhodnutí netrpí nepřezkoumatelností. V odst. 21 až 23 rozhodnutí jednoznačně a konkrétně popisuje, že zájmem vysoké školy a fakulty je včasné získání potřebných akreditací studijních programů. V rozhodnutí je dále žalobci kladena za vinu nečinnost vedoucí k ohrožení zisku akreditace pro studijní obor Všeobecné lékařství. Konkretizace tohoto nekonání je obsažena v odst. 41 a 42 rozhodnutí, přičitatelnost žalobci pak v dalších částech rozhodnutí (odst. 26-29, 42 a 55-59). Stejně tak rozhodnutí obsahuje úvahu stěžovatele, proč považuje „*závažné manažerské selhání*“ spočívající v nečinnosti za poškození zájmů OU závažným způsobem. Jsou popsána jednotlivá selhání žalobce, která ve svém souhrnu vytvářejí „*závažné manažerské selhání*“, jímž je naplněn právě druhý z odvolacích důvodů.

[14] Žalobci bylo zřejmé, jaká konkrétní pochybení stěžovatel pod pojem „*závažné manažerské selhání*“ podřazuje. Krajský soud se soustředil pouze na otázku, nakolik byl „*závažným manažerským selháním*“ naplněn pojem „*poškození zájmů vysoké školy nebo fakulty závažným způsobem*“. Zcela však pominul, zda oním selháním nemůže být naplněn také druhý z odvolacích důvodů, tj. „*neplnění povinností děkana závažným způsobem*“.

[15] Rozsudek je vnitřně rozporný. Na jednu stranu krajský soud zhodnotil, že stěžovatel „*manažerské selhání*“ dostatečně nekonkretizoval, na druhé straně ale dospěl k závěru, že problematika byla ve vazbě na odvolání žalobce z funkce děkana na zasedání AS OU diskutována. Rozsudek krajského soudu je dále vnitřně rozporný v otázce hodnocení závažnosti důvodů pro odvolání děkana a v souvislosti s principem akademické samosprávy, když na jednom místě uvádí, že je to právě rektor, kdo má hodnotit důvody pro odvolání děkana (odst. 28), na místě druhém ale sám přímo hodnotí intenzitu jeho protiprávního jednání (odst. 37).

[16] Krajský soud rovněž překročil své oprávnění, neboť nepřezkoumatelnost rozhodnutí dovodil zcela nad rámec žalobních námitek. Ty mohl v celém jejich rozsahu přezkoumat a nepřezkoumatelností rozhodnutí z jiných důvodů se vůbec zabývat neměl. Rozsudek krajského soudu je tímto zatížen vadou, pro kterou by jej měl NSS zrušit.

[17] Krajský soud nesprávně posoudil i otázku, zda se děkan může protiprávního jednání dopustit i v jiném funkčním období, než z něhož je odvoláván. Docházelo by k ničím neodůvodnitelné nepostižitelnosti děkana za jeho jednání v předcházejícím funkčním období a popření smyslu a účelu § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách. V nyní souzené věci došlo

právě k takové situaci, kdy odhalení a prokázání pochybení žalobce v jeho dřívějším funkčním období nastalo až v navazujícím funkčním období. V této souvislosti stěžovatel odkázal na časovou souslednost konkrétních zjištění a důkazů zásadních pro souzenou věc a upozornil, že rektor neměl z právního hlediska možnost nejmenovat děkana do funkce na nadcházející období. V případě, kdy by zákonodárce skutečně zamýšlel omezit možnost rektora odvolat děkana pouze na aktuální období, projevil by tuto svoji vůli buď přímo v textu zákona, nebo alespoň v důvodové zprávě.

[18] Krajský soud se nevypořádal s argumentací stěžovatele obsaženou ve vyjádření k žalobě, poukazující právě na uvedené skutečnosti. Rozsudek je rovněž v pasážích týkajících se oprávnění rektora odvolat děkana při pasivitě akademického senátu v odst. 26 a 34 vnitřně rozporný.

[19] Z výše uvedených důvodů je chybný i závěr krajského soudu, že tím, že stěžovatel jmenoval žalobce děkanem i na další funkční období, prokázal, že závadná činnost děkana nemohla dosahovat takové intenzity, aby byly naplněny odvolací důvody podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách.

[20] Navrhuje rozsudek krajského soudu zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení.

[21] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti upozornil, že ke dni 12. 10. 2020 abdikoval na funkci děkana LF OU a řízení o kasační stížnosti proto není účelné nadále vést. NSS by měl zvážit, zda neodpadl předmět řízení.

[22] Kasační stížnost považuje za nedůvodnou, v zásadě se ztotožňuje se závěry krajského soudu týkajícími se nepřezkoumatelnosti rozhodnutí v otázce konkretizace pojmu „*závažné manažerské selhání*“. Je nicméně přesvědčen, že tyto závěry jsou nadbytečné, protože nebyly splněny předpoklady dané § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách, podle nichž je obligatorní podmínkou pro odvolání děkana z podnětu rektora souhlas akademického senátu vysoké školy. Nelze se spokojit s úvahou krajského soudu, že důvod pro odvolání spočívající v „*závažném manažerském selhání*“ byl diskutován, navíc za situace, kdy v podnětu rektora nebyl takový důvod uveden ani implicitně a žalobce na něj nemohl nijak reagovat či se bránit.

[23] Žalobce se ztotožňuje s krajským soudem i v posouzení otázky, zda může rektor odvolat děkana pro pochybení nastalá před jeho aktuálním funkčním období, a to ve vztahu k oběma odvolacím důvodům. Stěžovatel polemizuje s konkrétními skutkovými závěry a nikoliv s posouzením právní otázky. Navrhuje kasační stížnost zamítnout.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[24] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. řádně zastoupen. Přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[25] NSS předesílá, že soudy ve správním soudnictví vycházejí při přezkumu rozhodnutí zásadně ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Ke dni vydání napadeného rozhodnutí zastával žalobce funkci děkana LF OU a skutečnost, že se poté rozhodl odstoupit, nemůže mít na přezkum pravomocného

pokračování

rozhodnutí o jeho odvolání vliv. Ač se může žalobci jevit, že výsledek řízení o kasační stížnosti nemá do budoucna jakýkoliv význam, nemůže to být bez procesní aktivity stěžovatele spočívající ve zpětvzetí kasační stížnosti důvodem, aby soud řízení dále nevedl a o podání nerozhodl.

[26] NSS se nejprve zabýval namítanou vadou řízení před krajským soudem, která měla spočívat v tom, že krajský soud vykročil z mezí stanovených žalobními body [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Jde o natolik závažnou vadu rozhodnutí, že by k jejímu zkoumání musel soud přistoupit z úřední povinnosti, i nebyla-li by namítána.

[27] Přezkum rozhodnutí správních orgánů ve správním soudnictví je založen na dispoziční zásadě vyjádřené v § 75 odst. 2 s. ř. s., podle jehož věty první soud přezkoumává napadené výroky rozhodnutí *v mezích žalobních bodů*. Je na žalobci, aby vymezil důvody, v jejichž rozsahu má být správní rozhodnutí soudem přezkoumáno. Soudní přezkum není všeobecnou kontrolou zákonnosti postupu a rozhodování správních orgánů. Určující je rozsah uplatněných žalobních bodů [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], ledaže jde o rozhodnutí nicotné (§ 76 odst. 2 s. ř. s.), anebo stížené vadami, k nimž je soud povinen přihlídnout z úřední povinnosti.

[28] Soud není oprávněn za žalobce jakkoliv domýšlet či dotvářet žalobní námítky. Takový postup by popíral uplatnění dispoziční zásady ve správním soudnictví a zasahoval by do principu rovnosti účastníků řízení (čl. 96 odst. 1 Ústavy, čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, § 36 odst. 1 s. ř. s.).

[29] V nyní souzené věci uplatnil žalobce tři okruhy žalobních námitek. V prvním z nich namítal nesprávné obsazení AS OU při zasedání dne 18. 11. 2019, na němž byl projednáván souhlas s jeho odvoláním z funkce děkana LF OU, v druhém brojil proti vytykaným pochybením souvisejícím s přijímáním uchazečů o studium. Třetí okruh žalobních námitek se týkal důvodů odvolání označených jako „závažné manažerské selhání“, avšak nikoliv v tom smyslu, že by žalobci nebylo zřejmé, jaká pochybení mu jsou stěžovatelem v této souvislosti kladena za vinu, ale pouze v tom směru, že k odvolání z tohoto důvodu nebyl udělen zákonem požadovaný souhlas AS OU. V narativní části rozsudku krajský soud v odst. 5 uvedl, že v souvislosti s „manažerským selháním“ žalobce již před medializací kauzy přijal opatření, která vedla k zastavení řízení o omezení akreditace. NSS nicméně ze žaloby ověřil, že toto tvrzení žalobce uplatnil ve vztahu k omezení stávající akreditace pro porušení postupů při přijímání studentů (tj. ve vztahu k druhému ze žalobních bodů), a nikoliv ve vztahu k ohrožení získání nové akreditace pro obor Všeobecné lékařství.

[30] Krajský soud se k třetí žalobní námítce v rozsahu, v němž byla řádně uplatněna, vyjádřil v odst. 31 rozsudku. Konstatoval, že uvedená pochybení byla na zasedání AS OU diskutována a tedy i projednána.

[31] Posouzení této žalobní námítky nebylo předmětem kasační stížnosti. Z tohoto důvodu se NSS nezabýval tím, zda byla či nebyla otázka „závažného manažerského selhání“ jako odvolací důvod na jednání AS OU projednána a zda tím byla splněna podmínka zakotvená v § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách.

[32] Jiné žalobní námítky nebyly uplatněny. Krajský soud se přesto zabýval i obsahem vytykaného manažerského selhání a dospěl k závěru, že stěžovatel v rozhodnutí neurčitý právní pojem „závažné poškozování zájmů vysoké školy“ a jemu podřazené „manažerské selhání“ dostatečně neobjasnily. Rozhodnutí stěžovatele shledal v této části nepřezkoumatelným.

[33] O tom, jaká konkrétní pochybení jsou žalobci kladena za vinu pod pojmem „*manažerské selhání*“, však nebylo mezi účastníky řízení sporu a tato otázka tedy nebyla ani předmětem žalobního řízení. Ostatně sám žalobce v žalobě přímo uvedl, že vytýkaná „*pochybení jsou v napadeném rozhodnutí poměrně obsáhle konkretizována*“ (viz bod 33 žaloby).

[34] Pro vady řízení, které v žalobě nebyly výslovně namítány, je soud oprávněn zrušit rozhodnutí správního orgánu pouze tehdy, pokud tyto vady brání přezkoumání rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů (viz usnesení RS NSS ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 - 84, č. 2288/2011 Sb. NSS, či usnesení RS NSS ze dne 21. 2. 2017, č. j. 1 As 72/2016 - 48, č. 3539/2017 Sb. NSS).

[35] Tak tomu v posuzované věci nebylo, neboť soudem tvrzená nedostatečná konkretizace stěžovatelem užitého pojmu „*závažné manažerské selhání*“ nejen že nebyla mezi účastníky sporná, ale především soudu nebránila v přezkumu žádného z řádně uplatněných žalobních bodů.

[36] Uvedeným postupem krajský soud v rozporu s § 75 odst. 2, větou první, s. ř. s. překročil meze uplatněných žalobních bodů, a jeho rozsudek je proto stížen vadou řízení před soudem, která měla vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[37] Vzhledem k tomu, že NSS shledal tuto vadu, nezabýval se již související námitkou vnitřní rozpornosti rozsudku spočívající v tom, že krajský soud na jednu stranu konstatoval nedůvodnost uplatněné žalobní námítky, na druhou stranu shledal nepřezkoumatelnost rozhodnutí stěžovatele v části týkající se „*závažného manažerského selhání*“.

[38] Stěžovatel odvolal žalobce z funkce děkana LF OU ze dvou samostatných důvodů, stejně tak koncipoval přezkum rozhodnutí i krajský soud. NSS proto nic nebránilo, aby se ke kasační námitce zabýval druhým odvolacím důvodem, spočívajícím v pochybení žalobce při přijímání uchazečů o studium na LF OU.

[39] Právní úprava odvolání děkana fakulty je obsažena v § 28 zákona o vysokých školách. Rektor může děkana odvolat buď na návrh akademického senátu (§ 28 odst. 2 zákona o vysokých školách), anebo z vlastního podnětu, postupem upraveným v odst. 3 uvedeného ustanovení.

[40] NSS již dříve ve své judikatuře uvedl, že pravidlem bude odvolání děkana prve jmenovanou procedurou. Vychází z předpokladu, že s ohledem na vymezení kompetencí jednotlivých orgánů fakulty ji bude poškozovat, nemá-li děkan důvěru akademického senátu fakulty, kterou vede. Postačuje, pokud mají děkan a akademický senát rozdílné představy o tom, jaké směřování by měla fakulta mít. V takových případech může, aniž by byla zkoumána protiprávnost jednání děkana, navrhnout příslušný fakultní akademický senát rektorovi jeho odvolání. Omezen je jen zákazem svévole, šikanózního jednání či diskriminace, žádné další podmínky, za kterých je oprávněn tak učinit, zákon neurčuje. Míra uvážení rektora, zda děkana v takovém případě odvolá, je podstatně omezena (podrobněji viz rozsudek NSS ze dne 4. 7. 2018, č. j. 10 As 60/2018 - 45, č. 3770/2018 Sb. NSS).

[41] Oproti tomu v případě odvolání děkana z vlastního podnětu rektora (§ 28 odst. 3 zákona o vysokých školách) je protiprávnost či jiná nepravost jeho jednání již součástí samotné skutkové podstaty právní normy. Jde o případy, kdy děkan závažným

pokračování

způsobem neplní své povinnosti anebo závažným způsobem poškozují zájem vysoké školy či fakulty, avšak příslušný akademický senát na tyto skutečnosti nereaguje návrhem na jeho odvolání. Podmínkou pro odvolání je předchozí vyjádření akademického senátu příslušné fakulty a souhlas akademického senátu vysoké školy.

[42] V této souvislosti NSS poznamenává, že pohybuje-li se rozhodování orgánů akademické samosprávy v mezích autonomní sféry vysokých škol, nepřísluší správním soudům přehodnocovat závěry, k nimž tyto akademické orgány předepsaným postupem dospěly. Soudu přísluší hodnotit, zda nešlo o šikanózní, diskriminující, svévolné, či jinak nezákonné jednání. Naopak v případě rozhodnutí vydaného podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách by měl rektor vyložit, v čem konkrétně spatřuje rozdíl mezi vytýkaným jednáním a „běžným“ porušením povinnosti děkana či v čem spatřuje porušení zájmů vysoké školy nebo fakulty závažným způsobem. Pokud dospěje k závěru, že závažnost jednání je dána a že děkan alespoň jeden z neurčitých právních pojmů obsažených v § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách svým jednáním naplnil, provede správní uvážení, zda jej odvolá (podrobněji viz rozsudek NSS ze dne 26. 11. 2019, č. j. 1 As 210/2019 – 29, č. 3968/2020 Sb. NSS, nebo další judikatura týkající se výkladu neurčitých právních pojmů, např. rozsudek NSS ze dne 12. 6. 2012, č. j. 1 As 51/2012 – 242, č. 2703/2012 Sb. NSS, ze dne 28. 1. 2014, č. j. 1 Azs 200/2014 – 27, č. 3200/2015 Sb. NSS, či ze dne 20. 10. 2004, č. j. 1 As 10/2003 – 58, č. 896/2006 Sb. NSS).

[43] Pro obě skutkové podstaty obsažené v § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách platí, že existence následku takových jednání nemusí být nutně časově omezena jen na funkční období, v němž k jednání došlo. Na rozdíl od krajského soudu dospěl NSS k závěru, že nelze zcela vyloučit možnost odvolat děkana pro závažné neplnění povinností i v jiném funkčním období.

[44] Zásadně platí, že důvody pro odvolání by měly být uplatněny v tom funkčním období, kdy k protiprávnímu či jinak závažnému jednání došlo. Nelze však vyloučit, že ačkoliv k samotnému jednání spočívajícímu v neplnění povinností děkana nebo porušování zájmů vysoké školy nebo fakulty dojde v prvním funkčním období, následky přetrvávají či nastanou až s časovým odstupem. Pro posouzení konkrétního případu proto bude vždy klíčové určit okamžik, ke kterému se rektor o jednání dozvěděl či dozvědět měl a mohl.

[45] V případě, že se rektor při plnění svých povinností řádným způsobem o takových následcích dozvědět dříve nemohl a tedy ani neměl reálnou možnost je dříve i uplatnit, bude nepochybně založena jeho pravomoc postupem podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách děkana odvolat i v dalším funkčním období. Nepřekročitelnou podmínkou ale i nadále bude zhodnocení závažnosti jednání.

[46] S přihlédnutím k systému „brzd a rovňah“ uvnitř veřejné vysoké školy se rektor spolu s akademickými senáty podílí na rozhodování o obsazení vedení jednotlivých fakult (podrobněji viz rozsudek NSS ze dne 24. 11. 2011, č. j. 7 As 66/2010 – 119, č. 2597/2012 Sb. NSS). Rektor v takových případech vystupuje právě ve funkci „brzdy“ akademického senátu fakulty, který buď navrhuje ke jmenování děkanem nevhodného kandidáta, anebo je naopak nečinný při iniciování jeho odvolání, přestože děkan fakulty jedná protiprávně či jinak závažně. Právě v takových mimořádných situacích může rektor v rámci akademické samosprávy na základě svého uvážení nevyhovět návrhu fakultních akademických senátů a jako orgán činící konečné rozhodnutí odmítnout děkana jmenovat, či naopak jej (za splnění dalších procesních podmínek) odvolat (viz rozsudek NSS ze dne 4. 7. 2018, č. j. 10 As 60/2018 - 45, č. 3770/2018 Sb.)

[47] Jinými slovy, tytéž důvody, at' již spočívají v závažném neplnění povinností děkana či v závažném poškozování zájmů vysoké školy nebo fakulty, se v závislosti na okamžiku, kdy se o nich rektor v dostatečné míře dozvěděl, mohou promítnout buď jako důvody pro nejmenování, anebo jako důvody pro odvolání děkana. V tomto smyslu je nutno závěry krajského soudu korigovat.

[48] V případech, kdy rektor měl při jmenování děkana do funkce takové povědomí o jeho protiprávním či jinak závadném jednání, a přesto nevyužil mimořádné možnosti děkana nejmenovat, nelze připustit, aby z týchž důvodů přistoupil až s časovou prodlevou k jeho odvolání. Nevyužil-li prvotní možnosti ohradit se vůči určitému jednání děkana v rámci jmenovací procedury, nemůže tytéž důvody uplatnit až následně. Obecně se tedy lze ztotožnit s úvahou krajského soudu, že pokud určitá skutečnost nebránila rektorovi jmenovat osobu do funkce děkana, nemůže být tatáž skutečnost důvodem pro jeho odvolání.

[49] V nyní souzené věci je tak zásadní zhodnotit, jakými informacemi týkajícími se vytýkaného přijímání uchazečů o studium stěžovatel v době jmenování žalobce do funkce děkana LF disponoval. Mezi účastníky je sporné, zda dostupné informace postačovaly, aby stěžovatel mohl odmítnout jmenovat žalobce děkanem.

[50] Žalobce byl jmenován děkanem LF OU dne 12. 12. 2018, s účinností k následujícímu dni. Z předloženého spisového materiálu vyplývá, že k tomuto okamžiku měl stěžovatel stran sporného přijímání uchazečů ke studiu k dispozici Stanovisko k postupu Lékařské fakulty při přijímacím řízení pro obor Všeobecné lékařství (M5103) pro akademické roky 2017/2018 a 2018/2019 (dále jen „Stanovisko“), vypracované dne 7. 12. 2018 Mgr. Bc. J. H., právníkem OU, podklady pro Stanovisko a další, poměrně obsáhlé informace, což dokládají zápisy ze zasedání Rady pro vnitřní hodnocení ve dnech 28. 11. 2018 a 10. 12. 2018.

[51] Rada pro vnitřní hodnocení, jíž stěžovatel předsedá, se při mimořádném zasedání k aktuální situaci na LF OU dne 28. 11. 2018 zabývala výhradně podezřením na problémy s přijímacím řízením pro obor Všeobecné lékařství na LF OU. Zápis dokládá, že bylo diskutováno přijímání studentů, kteří nesplnili kritérium minimálního počtu bodů získaných při přijímacím řízení. Ze zachycených vyjádření stěžovatele je zřejmé, že si byl vědom problematické role žalobce při rozhodování o dodatečném přijímání studentů a inicioval vypracování právní analýzy s cílem prověřit, zda byly postupem žalobce porušeny vnitřní předpisy OU. Co se týče jmenování děkana LF OU, stěžovatel poznamenal, že musí být „*prověřeno, zda byly porušeny právní a vnitřní předpisy*“, a dále zdůraznil, že „*pravomocí rektora je nevyhovět senátu*“ v návrhu na jmenování děkana.

[52] I na prosincovém zasedání Rada pro vnitřní hodnocení diskutovala o tématu podezření na problémy s přijímacím řízením na LF OU. Přijala usnesení, že přijímací řízení na LF OU na obor Všeobecné lékařství vykazovalo znaky netransparentnosti v rámci odvolacího řízení při přijímacím řízení, za což nese odpovědnost vedení LF, a shodla se na nutnosti přijmout opatření k zajištění transparentnosti přijímacího řízení. Dále bylo diskutováno, z jakého důvodu dosud nebyl žalobce přes návrh AS LF jmenován děkanem, a téma systémových pochybení při přijímacím řízení.

[53] Stanovisko hodnotilo postup LF OU při přijímacím řízení v akademických letech 2017/2018 a 2018/2019. Jeho zpracovatel dospěl k závěru, že existuje důvodné podezření, že děkan LF OU porušil během přijímacího řízení přinejmenším některá konkrétní ustanovení obecně závazných právních předpisů. Podkladem pro Stanovisko byly studijní spisy šesti

pokračování

konkrétních studentů, o jejichž přijetí ke studiu bylo rozhodnuto i přes původně zamítavé rozhodnutí o přijetí ke studiu potvrzené v odvolacím řízení rektorem OU.

[54] Ze spisového materiálu NSS ověřil, že již k okamžiku jmenování žalobce děkanem LF OU měl stěžovatel přinejmenším důvodnou pochybnost o zákonnosti jeho postupu při přijímání uchazečů ke studiu. Není rozhodné, v jakých pramenech měly tyto pochybnosti původ, stěžejní je jejich prokázaná existence. Ostatně sám stěžovatel v rozhodnutí ze dne 12. 12. 2018, č. j. OU-92365/90-2018, jímž jmenoval žalobce do funkce, uvedl, že pečlivě srovnal své skutkové i právní závěry učiněné při rozhodování o jmenování žalobce děkanem LF OU a na základě návrhu AS LF rozhodl o jmenování žalobce do funkce.

[55] NSS proto ve shodě s krajským soudem uzavírá, že pokud stěžovatel disponoval již v okamžiku jmenování žalobce do funkce zjištěními, která zakládají důvodné obavy, zda jde o vhodného kandidáta, mohl a měl tato zjištění uplatnit ve jmenovacím řízení. Pokud mu však tyto skutečnosti nebránily žalobce jmenovat, nelze připustit, aby tytéž skutkové okolnosti (byť v mezidobí potvrzené a upřesněné Národním akreditačním ústavem a interním auditem) mohl uplatnit jako důvod pro odvolání děkana podle § 28 odst. 3 zákona o vysokých školách. Opačný výklad by totiž vedl i k tomu, že by rektor vysoké školy mohl jmenovat děkanem fakulty osobu, u níž by si byl vědom, že ji pro její minulé pochybení může po celé její funkční období držet „v šachu“ hrozbou odvolání z důvodů, které jsou plně v jeho dispozici.

IV. Závěr a náklady řízení

[56] Protože NSS dospěl k závěru, že kasační stížností napadený rozsudek trpí vadou podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jej zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajský soud v něm bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.

[57] V novém řízení též rozhodne dle § 110 odst. 3 s. ř. s. o nákladech kasačního řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2021

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu